

נשיח בחוקיך

עלון שבועי על פרשת השבוע ועניני השעה
 מתורתו של מרן פוסק הדור רבינו **נסים קרליץ שליט"א**
 גליון מס' 200 • בחוקתי תשע"ח

אם בחקתי תלכו (כו, ג)

זכרש"י: פתהיו עמלים בתורה.

הגר"צ ניהוהו זצ"ל חתנו של הישיש הקרלינאי רבי זלמן בריזל זצ"ל היה שקדן עצום ובשנים עברו למד בחברותא עם יבלחט"א מרן פוסק הדור שליט"א. ויהי היום היתה חתונתו של כ"ק האדמו"ר מסקווירא שליט"א עם בתו של כק האדמו"ר מויזניץ הישועות משה זצ"ל, החתונה נערכה ברוב פאר והדר בשיכון ויז'ניץ בבני ברק ומרן הגר"נ שליט"א שניהן בימים עברו כראש ישיבה בישיבת ויז'ניץ הרגיש מחובתו ללכת ולהשתתף בחתונה.

הוא יצא מביתו ברמת אהרן יחד עם רבי צבי ניהוהו וצעד רגלי לשיכון ויז'ניץ כשכל הדרך הם משוחחים בעל פה בסוגיא בה הם עסקו. בהגיעם לשיכון לקראת מעמד החופה, הם נעמדו בצד ולא נדחפו בין הקהל והמשיכו ללמוד. מסביב יהום הסער, המולה גדולה המוני חסידי ויז'ניץ וסקווירא בהתרגשות, דחיפות מכל עבר והשניים ממשיכים בלימודם.

החלה החופה, ברמקולים שומעים את הברכות את הכתובה, את השירה, ומרן פוסק הדור עם להבחל"ח החברותא ממשיכים בסדר הלימוד כאילו הם כעת ביני עמודי דמבצר התורה 'כולל חזון איש'. נסתיימה החופה: החסידים שואגים: מזל טוב ומתחילים לשיר ומרן שליט"א אומר לחברותא: ר' הערש צריכים ללכת... והם שבים לרמת אהרן, שכל העסק בהלך ובחזור ובשעת השמחה הינו בדברי תורה כאילו הם בהיכל הכולל.

בינו נא זאת!

*

עמל התורה בדורות עברו

שח מרן הגאון רבי נסים קרליץ שליט"א על דודו מרן הסטייפלר זצ"ל: "הבה ואספר בפניכם מה זה עמל התורה, ממה שסיפר מרן ה'קהילות יעקב' זצ"ל לבני ביתו, איך בעודו עול לימים הוצרך לנסוע להתראות עם זוגתו לעתיד, באיזו עיירה שהשתכן בה אז החזו"א זצ"ל. מחשש ביטול תורה, שיגרם לו בעת נסיעתו ברכבת, ומפני ביטול הסדרים הקבועים לו אשר היה מקפיד עליהם לקיימם חוק ולא יעבור, (והצדיק אוכל פרותיו בעוה"ז. בואו וראו עד היכן מגעת הזהירות אצל בנו יחידו הגדול הגר"ח שליט"א שלא לבטל ממשמרת סדריו ועיתותיו הקבועים בדיוקנות, וזאת יכולני להעיד בעצמי), עשה קודם נסיעתו משמרת למשמרתו, ולמד כ"ד שעות רצופות בלי הפסק, בחשבו כי יתן תנומה לעיניו בעת נסיעתו. אך בעלותו לרכבת נוכח לראות כי המושבים מרופדים, וחשש לשבת עליהם משום חשש שעטנז, עמד על רגליו כל זמן הנסיעה ושנן את פרקו, ובבואו לפגוש את המדוברת, התנמנם על כסאו ונרדם. היא ראתה כן ותמהה, מה לו לבחור זה שהוצרך לנסוע כמה מילין כדי להתנמנם. ואכן החזו"א ידע את הדבר. זו היא עמלה של תורה". (בהיכל כולל 'חזון איש'. 'מוסף שבת קודש' ראה אב תש"ג)

*

סיפר רבינו שליט"א, שפעם ראה את החזון איש שלמד את כל מסכת בבא בתרא במשך יומיים, והיה זה כאשר החזו"א היה בים, וניגש אליו אדם ושאל אותו במס' ב"ב, ובדרך חזור אמר החזו"א לרבינו, שצריך לחזור על מסכת בבא בתרא, והסביר רבינו שיש כאן שני חידושים. האחד שהרי ידוע שהחזו"א למד בעיון הרבה זמן כל דבר, מ"מ כשהיה צורך הוא למד מהר והספיק הרבה. והשני, רואים שהיה לו את כל הש"ס בראש ואם דיברו איתו בלימוד והרגיש שמשוהו חסר לו מיד הלך לחזור על תלמודו. (חוט שני)

שאלה: בפרשת השבוע נאמר "אם בחקתי תלכו", ופירש רש"י: שתהיו עמלים בתורה. והנה בדורנו יצאו לאור כמה וכמה מהדורות של גמרות מבוארות, כדוגמת 'שוטנשטיין', 'מתבתא', ועוד, ובודאי זכותם גדולה שהרבה אנשים שקודם לכן לא היו יכולים ללמוד גמרא בכוחות עצמם והיו אומרים מי יראנו טוב, נפתחו בפניהם שערי אורה ויראו את האור כי טוב. אך מאידך רבים מן הלומדים שהיו רגילים לייגע את עצמם בהבנת דברי הגמרא והמפרשים, בוחרים ללמוד בגמרות אלו שבהם הפירוש מוגש לפנייהם כשלחן הערוך לסעודה, ואינם צריכים להתייגע בהבנת דברי הגמרא. האם ראוי למי שמסוגל ללמוד גמרא בלא ספרי עזר, להימנע משימוש במהדורות אלו או לאו.

תשובה: זכיתי להעלות שאלה זו לפני גאון ישראל הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, ואמר לי: אחרי שלומדים את הגמרא בספרים אלו עדיין יש הרבה במה להתייגע. וכעת זכיתי להיכנס לפני ראש הישיבה הגרא"ל שטינמן (שליט"א) זצ"ל ואמר לי כהאי לישנא: יש מספיק ללמוד גם אחרי הגמרות הללו. וכדברים אלו שמעתי מהרבה מגדולי דורנו ה"ה הגאונים הגדולים רבי חיים קניבסקי ורבי נסים קרליץ שליט"א. והגר"נ קרליץ הוסיף שבאמת רק מי שנעזר בספרים אלו רק בשביל הבנה הראשונה, ואחר כך חוזר ומתבונן ומעיין בעצמו בדברים ומתייגע בהבנתם, רק הוא בכלל עמל בתורה, אבל מי שנשאר בהבנה השטחית הראשונה שהבין בקלות ע"י ספרי העזר, אינו נחשב עמל בתורה. (וישמע משה)

ונתתי גשמיכם בעתם (כו, ד)

חיזוק האמונה לשומרי תורה ומצוות

רבים סבורים כי חיזוק האמונה נוגע רק לאנשים הרחוקים מדרך התורה והמצוות, ואלו בתוך המחנה החרדי פנימה העניין מסודר. אולם, פעם התבטא הגאון הגדול רבי נסים קרליץ שליט"א ואמר: "אתם חושבים שהעניין מסודר! אם כך אראה לכם שבתוך העיתונים החרדיים כתובים דברי כפירה!!

הנה למשל, לביל סוכות ירדו גשמים עזים, עד שלא ניתן היה לישן בסוכה. על פי המשנה זהו ביטוי לכעס שהקדוש ברוך הוא כעס על בניו, כמשל העבד שבא למזוג כוס לרבו, ושפך לו קיתון על פניו. אך בעתון היתה התייחסות שונה לגמרי לגשמים אלו: נכתב במפורש יומיים קודם לכן, שהגשמים הללו עומדים לרדת, ופורטה שם סיבה שונה לחלוטין. בעיתון הוסבר שהמפה הסינופטית היא אפיק ברומטרי מעורב באויר קר שחדר לאזורינו מקפריסין, והוא זה שגרם שירד גשם... בעיתון לא מוזכרים החטאים שהביאו לכעס זה... (ומתוק האור)

ויסרתי אתכם (כו, כח)

קבלת היסורין

הגאון רבי דוד צבי הופמן זצ"ל רב הגחש"א בפתח תקווה, לימד בשנות חייו האחרונות את כל סובביו פרק גבורה נפלא. כיצד נלמדים אצל גאון שכמותו 'יסורים של אהבה'.

כמו שכל חייו היו סמל ההלכה, כך בעת מחלתו שימש בבואה חיה להלכה הפסוקה: "לברך על הרעה בדעת שלמה ובנפש חפצה כדרך שמברך על הטובה... כי הרעה לעובדי ד' היא שמחתם וטובתם, כיון שמקבל באהבה מה שגזר עליו השם, נמצא שבקבלה זו הוא עובד את השם" (או"ח רכ"ב ג').

טרם החל לעבור את טיפולי הכימותרפיה ל"ע, סר למעונו של רבו יבלחט"א הגאון הגדול רבי נסים קרליץ שליט"א ודן עמו שעה ארוכה בשאלות הלכתיות שהתעוררו בעקבות הטיפולים. בסיום הדיון ההלכתי שאל רבי דוד צבי: כיצד עוברים תקופה קשה זו? הגאון הגדול שליט"א שתק ואחרי מחשבה ענה: "בקבלת היסורין!" אצל רבי דוד צבי תשובה זו היתה הוראה הלכתית! הוראה אותה קיים בכל נפשו ובכל מאוודו.

רד"צ הזדכך ביסורים ללא תלונות, ומי שהתלונן לידו נתבע ממנו מדוע אינו רואה את הטוב, את הרגל השניה שאינה מיוסרת... מדוע אתה מנסה לנחמני כי 'יהיה טוב' הרי כבר עכשיו טוב... (מוסף שבת קודש יתד נאמן)

בשבוע שעבר פורסמה דעתו של מרן פוסה"ד בענין חבישת הפאות בצורה לא תקינה, אנו מצרפים שוב את המודעה המתקנת.

בעקבות המאמר בענין לבישת הפאה, הננו לציין כי דעת רבינו שברור לכל שאיסור חמור ללבוש פאה שאינה לפי כל כללי הצניעות, וכן יש לברר היטב שאין בה שום חשש ע"ז, ובאופן זה לבישת הפאה מותרת לכתחילה.

אם זאת ידוע מכתבו של רבינו משנת תשס"ד ז"ל המכתב:

באתי בזה לחזק ידי הנשים שהתחזקו לכסות ראשן בבגד ממש ולא בכסוי העשוי משערות אחרי שנתעוררו שאפשר להכשל בזה בכמה איסורים חמורים. וראויים לברכה והלוואי שירבו כמותן בישראל. נסים קרליץ.